

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม (CBTx) ตำบลหนองแวงใต้ อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร.

Factors Influencing Community Participation in Community Base Treatment and Rehabilitation (CBTx) in Tambon Nong Waeng Tai, Wanon Niwat District, Sakon Nakhon Province.

(Received: May 27,2025 ; Revised: June 4,2025 ; Accepted: June 5,2025)

อนุชา ริยะบุตร¹

Anuchar Riyabutr¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม (CBTx) ในพื้นที่ตำบลหนองแวงใต้ อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร รูปแบบการวิจัยเป็นการศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการชุดปฏิบัติการระดับตำบล จำนวน 25 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC = 0.95) และมีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha = 0.95) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 68) อายุเฉลี่ย 52.4 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 56) และมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ชุมชนมีระดับการรับรู้และเข้าใจในแนวทาง CBTx อยู่ในระดับสูง และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแข็งขัน (ร้อยละ 96) บทบาทสำคัญคือการวางแผนและสนับสนุนผู้ป่วยหลังบำบัด ส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการแพทย์แผนปัจจุบัน (ร้อยละ 60) และการมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกันระหว่างภาครัฐและชุมชน (ร้อยละ 64)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน การบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยติดยาเสพติด CBTx ระบบสุขภาพชุมชน

Abstract

This study aimed to identify factors influencing community participation in the treatment and rehabilitation of drug addicts through the Community-Based Treatment model (CBTx) in Nong Waeng Tai Subdistrict, Wanon Niwat District, Sakon Nakhon Province. This survey research by cross-sectional design was used, with data collected from 25 community operational committee members using a structured questionnaire, validated for content (IOC = 0.95) and reliability (Cronbach's alpha = 0.95). Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

Findings indicated that most respondents were male (68%), with an average age of 52.4 years, primarily engaged in agriculture (56%), and having monthly incomes below 10,000 baht. The community demonstrated high awareness and understanding of CBTx, with 96% actively participating, notably in planning and providing support to recovering addicts. Most respondents strongly agreed on integrating local wisdom with modern medical practices (60%) and emphasized shared responsibility between government agencies and the community (64%).

Keywords: community participation drug rehabilitation. CBTx community health system

¹ ตำบลหนองแวงใต้ อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร

บทนำ

ปัญหา ยาเสพติด เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ มาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในระดับชุมชนที่ผู้ป่วยยาเสพติดมักประสบกับการตีตรา และขาดการสนับสนุนในการฟื้นฟูอย่างมีประสิทธิภาพ การบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม หรือ CBTx (Community-Based Treatment and Rehabilitation) เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ป่วยในกระบวนการฟื้นฟู โดยผสมผสานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน ครอบครัว อาสาสมัคร และองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการฟื้นฟูที่ครอบคลุมและยั่งยืน จากข้อมูลพบว่าอัตราการกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำในประเทศไทยยังคงสูง โดยมีรายละเอียดดังนี้ อัตราการกลับไปเสพยาซ้ำของผู้ป่วยยาเสพติดในประเทศไทย อยู่ระหว่างร้อยละ 70-90 และ สถิติผู้ป่วยกลับเข้ารับการรักษาซ้ำที่สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี (สบยช.) ปี 2562 – 2566 จำนวน 5,638 (39.41) , 5,188 (34.95) , 4,140 (35.17) , 6,106 (36.49) และ 7,139 (37.09)¹ จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าปัญหาการกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำยังคงเป็นความท้าทายสำคัญในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย

ตำบลหนองแวงใต้เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรชุมชนและความเข้มแข็งของเครือข่ายทางสังคม ซึ่งสามารถใช้เป็นต้นแบบในการดำเนินการ CBTx ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการประชาคมสร้างการรับรู้ในชุมชน พบว่า มีผู้ใช้ยาและสารเสพติดในชุมชน จำนวน 25 ราย ทั้งหมดเป็นผู้ชาย (ร้อยละ 100) ซึ่งหากไม่ได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพ อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI-V) ในอนาคตได้ ซึ่งในปี พ.ศ. 2567 ตำบลหนองแวงใต้ ได้ดำเนินการรูปแบบการ

บำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม (CBTx) จำนวน 3 หมู่บ้าน (ร้อยละ 20) โดยพบว่า ผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดรักษาในรูปแบบ CBTx ตำบลหนองแวงใต้ จำนวน 25 ราย ได้รับการบำบัดจนครบโปรแกรม จำนวน 25 ราย (ร้อยละ 100) และอยู่ระหว่างการติดตามจนครบ 1 ปี²

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม (CBTx) ตำบลหนองแวงใต้ อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนารูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ป่วยสามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม (CBTx) ในตำบลหนองแวงใต้
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติด

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม (CBTx) ตำบลหนองแวงใต้ อำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม (CBTx) ในตำบลหนองแวงใต้ เพื่อประเมินระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม (CBTx) และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติด

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Survey research by Cross-sectional Study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการชุดปฏิบัติการระดับตำบล ตำบลหนองแวงใต้ จำนวน 25 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก 1) เป็นคณะกรรมการชุดปฏิบัติการระดับตำบล ตำบลหนองแวงใต้ 2) เป็นเพศชายหรือหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป 3) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการชุดปฏิบัติการระดับตำบล ตำบลหนองแวงใต้ ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี 4) สามารถอ่าน เขียน และเข้าใจภาษาไทยเป็นอย่างดีและให้ความยินยอมในการเข้าร่วมการศึกษา เกณฑ์การคัดออก 1) เป็น / เคยเป็นผู้ป่วย หรือญาติ ผู้ป่วยยาเสพติดหรือจิตเวช 2) เป็นผู้ที่เคยมีประวัติการรักษาผู้ป่วยยาเสพติดหรือจิตเวช หรือปัจจุบันกำลังรักษาอยู่ 3) ไม่ประสงค์เข้าร่วมการศึกษาต่อไป หรือขอลาออกระหว่างการศึกษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับคณะกรรมการชุดปฏิบัติการระดับตำบล ตำบลหนองแวงใต้ ประกอบด้วย 7 ส่วน 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาเสพติดในชุมชน 3) การรับรู้เกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม 4) การมีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติด 5) ความคิดเห็นต่อการบูรณาการความร่วมมือในการบำบัดรักษา 6) ความคิดเห็นต่อผลลัพธ์และผลกระทบของการบำบัดรักษาโดยชุมชนมีส่วนร่วม 7) ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรค

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการส่งแบบสอบถามสำหรับคณะกรรมการชุดปฏิบัติการระดับตำบล ตำบลหนองแวงใต้ จำนวน 25 คน ให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามเอง และเก็บเอกสารมาตรวจสอบ และรวบรวมเพื่อนำไปบันทึกในโปรแกรมกระดานคำนวณ ก่อนการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม STATA Ver.16

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistical) ใช้วิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

จริยธรรมการวิจัย

ผ่านการพิจารณาอนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร เลขที่ SKN-REC 2025 - 005

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

จากการตอบแบบสอบถาม ของ กลุ่มประชากร จำนวน 25 คน (N = 25) พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 68.00 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 32.00 มีอายุสูงสุด คือ 66 ปี และมีอายุน้อยที่สุด คือ 30 ปี อายุโดยเฉลี่ย 52.4 ± 9.25 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 28.00 อาชีพหลักส่วนใหญ่ คือ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมา คือ ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดอยู่ในช่วงต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมา คือ ช่วง 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.00 และสถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่ คือ ผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมา คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) คิดเป็นร้อยละ 24.00

ประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาหาเสพติดใน ชุมชน

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาหาเสพติดในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมา คือ ระดับรุนแรง คิดเป็นร้อยละ 20.00 และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้เสพติด โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ให้การช่วยเหลือหรือบำบัด คิดเป็นร้อยละ 72.00 รองลงมา คือ ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 16.00

การรับรู้เกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู ผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาคือระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.00 มีความเข้าใจบทบาทของชุมชนในการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาคือระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.00 คิดว่าการบำบัดรักษาโดยชุมชนมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาคือระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.00 และคิดว่าชุมชนของท่านมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 68.00 รองลงมาคือระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.00

ความคิดเห็นต่อการบูรณาการความ ร่วมมือในการบำบัดรักษา

ประชากรส่วนใหญ่ คิดว่าการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดควรเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและชุมชนเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมา คือ เห็นด้วยร้อยละ 36.00 คิดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดในชุมชนเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 68.00 รองลงมา คือ เห็นด้วยร้อยละ 32.00 คิดว่าภาคเอกชนและประชาสังคมควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาผู้ป่วยยา

เสพติดมากขึ้นเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 40.00 คิดว่าการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบำบัดรักษาเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 40.00 คิดว่าการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจะช่วยลดปัญหาหาเสพติดในชุมชนได้อย่างยั่งยืนเห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมา คือ เห็นด้วย ร้อยละ 36.00

ความคิดเห็นต่อผลลัพธ์และผลกระทบ ของการบำบัดรักษาโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ประชากรส่วนใหญ่ คิดว่าการบำบัดรักษาโดยชุมชนมีส่วนร่วมจะช่วยลดอัตราการกลับไปเสพซ้ำทำได้ คิดเป็นร้อยละ 76.00 รองลงมา คือ ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 16.00 คิดว่าการบำบัดรักษาโดยชุมชนมีส่วนร่วมจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัวดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ ดีขึ้นมาก คิดเป็นร้อยละ 16.00 คิดว่าการบำบัดรักษาโดยชุมชนมีส่วนร่วมจะส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนทำให้เข้มแข็งขึ้น คิดเป็นร้อยละ 68.00 รองลงมา คือ เข้มแข็งขึ้นมาก คิดเป็นร้อยละ 28.00

ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรค

ประชากรส่วนใหญ่ คิดว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดในการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดโดยชุมชนมีส่วนร่วม คือ การขาดความร่วมมือจากผู้ป่วยและครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 68.00 รองลงมา คือ การขาดความรู้และทักษะของชุมชนและงบประมาณที่ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 16.00

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาเห็นได้ชัดว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้และทัศนคติที่ดีของชุมชนต่อกระบวนการบำบัดรักษาซึ่งสอดคล้องกับสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติด

ยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข³ ที่ระบุว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนและครอบครัวส่งผลต่อความสำเร็จของกระบวนการบำบัด

นอกจากนี้ ผลวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของสุพรรณ วิเศษวงษา⁴ เรื่องการเสริมสร้างแนวทางการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรงของแกนนำชุมชนและนริศ คมจิตร⁵ เรื่องผลการใช้รูปแบบการบำบัดยาเสพติดแบบมีส่วนร่วมในชุมชน ตำบลหัวโทน อำเภอสวรรณภูมิ.

ข้อเสนอแนะ

เอกสารอ้างอิง

- 1) ควรมีการส่งเสริมและขยายการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยเน้นการอบรมและสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดให้มากขึ้น
 - 2) ควรมีการสร้างและขยายเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรท้องถิ่นเพื่อให้การดำเนินการมีความต่อเนื่องและยั่งยืน
 - 3) ควรใช้แนวทางบูรณาการระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นและการแพทย์แผนปัจจุบันในการพัฒนารูปแบบ CBTx ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
1. สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี (สบยช.), (2566). จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดทั้งหมด ปีงบประมาณ 2563-2567. Online : URL http://www.pmnidat.go.th/thai/index.php?option=com_content&task=view&id=5260&Itemid=53
 2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองแวงใต้ อำเภอดอนจาน จังหวัดสกลนคร. (2567) ระบบ บสต. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองแวงใต้ ปี 2567
 3. สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข (2558). มาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพรูปแบบชุมชนบำบัดและ FAST MODEL. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558
 4. สุพรรณ วิเศษวงษา. (2566) การเสริมสร้างแนวทางการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรงของแกนนำชุมชน. วารสารอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพชุมชน ปีที่ 9 ฉบับที่ 6 (2024)
 5. นริศ คมจิตร. (2566) ผลการใช้รูปแบบการบำบัดยาเสพติดแบบมีส่วนร่วมในชุมชน ตำบลหัวโทน อำเภอสวรรณภูมิ. วารสารอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพชุมชน ปีที่ 9 ฉบับที่ 6 (2024)